

Szanowny Mieszkańcu Częstochowy

Jeżeli znalazłeś się w trudnej, pod względem prawnym, sytuacji życiowej zachęcamy do skorzystania z pomocy, jaką jest **Nieodpłatna Pomoc Prawna i Nieodpłatne Poradnictwo Obywatelskie!**

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA to pomoc z zakresu prawa cywilnego, karnego, podatkowego, prawa pracy, administracyjnego, rodzinnego i opiekuńczego, handlowego.

NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE obejmuje w szczególności porady z zakresu zabezpieczenia społecznego oraz spraw mieszkaniowych i porady dla osób zadłużonych.

Można też skorzystać z **NIEODPŁATNYCH MEDIACJI** prowadzonych przez wykwalifikowanych mediatorów wpisanych na listę prowadzoną przez Prezesa Sądu Okręgowego.

Wszystkie te formy pomocy przysługują każdemu, kto nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej i złoży stosowne oświadczenie.

Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Częstochowie przez wiele lat świadczył potrzebującym nieodpłatne wsparcie prawne w ramach **Biura Porad Obywatelskich**, a od 2016r. prowadzi w Częstochowie punkty, w których prawnicy i doradcy obywatelscy oraz mediatorzy udzielają klientom **nieodpłatnej, fachowej pomocy prawnej** w różnych sprawach.

Zadanie to realizujemy na zlecenie **Gminy Miasta Częstochowy** ze środków pochodzących z **Budżetu Państwa**.

Jeżeli chcesz skorzystać z profesjonalnej i nieodpłatnej pomocy adwokatów, radców prawnych, doradców obywatelskich i mediatorów, to **zadzwoń** pod nr tel. **34 3707201** i umów się na kontakt. W 2020r. nie można przyjść do jednego z Punktów, gdyż pomoc udzielana jest zdalnie. Specjalista udzielający pomocy zadzwoni lub odpisze na mail.

Na bazie dotychczasowych doświadczeń **Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Częstochowie** przygotował tę broszurę. Zawieramy w niej przystępnie opisane działania, które mogą pomóc Ci w rozwiązaniu konkretnych problemów. Ma ona zachęcić Cię do podjęcia działań, do własnej aktywności, aby uporządkować swoje sprawy. Zawsze możesz szukać pomocy, a zrobienie czegoś, aby sobie pomóc, nie jest wcale takie trudne.

Oto kilka porad, które mogą być przydatne w rozwiązaniu Twoich kłopotów. Wskazówki, jak postępować w różnych sytuacjach przygotowali prawnicy - specjaliści, którzy współpracują z **Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka w Częstochowie** od wielu lat.

Wybraliśmy te porady, o które dotychczas najczęściej prosili klienci. Może i Tobie się przydadzą. A jeżeli nie, to tę broszurę przekaz sąsiadowi, znajomemu, komuś z rodziny, albo zachowaj.

NIE WYRZUCAJ!

ABC WSPÓLNOT MIESZKANIOWYCH

Wspólnotę mieszkaniową tworzą właściciele mieszkań lub lokali użytkowych w określonej nieruchomości. Jest ona jednostką organizacyjną, która może nabyć prawa i zaciągnąć zobowiązania, jednakże nie posiada osobowości prawnej, tj. zdolności do bycia podmiotem praw i obowiązków, a także do dokonywania we własnym imieniu czynności prawnych.

Wspólnota mieszkaniowa zawiązywana jest automatycznie w momencie ustanowienia odrębnej własności chociażby jednego lokalu

Wyodrębnianie lokali - aby lokal został uznany za wyodrębniony, samodzielność musi stwierdzić starosta. Do lokalu mogą przynależeć dodatkowe pomieszczenia jak piwnice, strychy lub garaże. Wyodrębnienie dokonane przez **akt notarialny** jest nierozłączne z ustanowieniem współwłasności. Dopiero zniesienie odrębności lokali likwiduje takie wyodrębnienie.

Zarząd wspólnoty mieszkaniowej - w dużych wspólnotach (o co najmniej 8 lokalach) konieczne jest wybieranie **zarządu wspólnoty**. Zarząd może być jedno lub wieloosobowy, złożony z osób fizycznych będących członkami danej wspólnoty lub z osób z zewnątrz.

W przypadku małych wspólnot (do 7 lokali łącznie) nie ma takiego obowiązku, warto jednak ustanowić zarząd, ponieważ wprowadza to ład, a także daje możliwość łatwego reprezentowania wspólnoty przez wybrane osoby fizyczne w urzędach czy sądzie.

Czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu:

Oprócz pomniejszych spraw, **zadaniem zarządu** jest ustalanie wysokości opłat na pokrycie kosztów oraz przyjęcie planu gospodarczego. Takie sprawy są jednakowoż czynnościami przekraczającymi ich zakres. W takim przypadku potrzebna jest zgoda właścicieli lokali, wyrażona w formie uchwały. Uchwały powołuje się w trakcie zebrań wspólnoty mieszkaniowej. Zwoływanie ich jest obowiązkiem zarządu i wynika z zapisów ustawy o własności lokali. Podczas zebrań można przedyskutować oraz wnieść uchwały dotyczące:

- zmiany przeznaczenia nieruchomości wspólnej,
- ustalenia wynagrodzenia zarządu lub zarządcy nieruchomości wspólnej,
- dokonania podziału nieruchomości wspólnej,
- udzielenia zgody na nadbudowę lub przebudowę nieruchomości wspólnej.

Każdy z właścicieli ma prawo do zwołania rocznego zebrania w przypadku, gdy zarząd lub zarządca nie ustali go w wymaganym terminie. Oprócz obowiązkowych zebrań w każdej chwili można zwołać zebranie nadzwyczajne. Zwoływane jest ono przez co najmniej 10% właścicieli udziałów nieruchomości, a zawiadomienie musi zostać wręczone każdemu właścicielowi na piśmie co najmniej 7 dni przed planowanym spotkaniem

Zaskarżenie uchwały - w przypadku wątpliwości zgodności z przepisami prawa ustawy, z umową właścicieli lub jeżeli uchwała w inny sposób narusza interesy właściciela, może on, w terminie 6 tygodni od dnia podjęcia uchwały, na zebraniu właścicieli zaskarżyć uchwałę do sądu. Sąd po otrzymaniu odpowiedniego zaskarżenia ma prawo wstrzymać wykonanie danej uchwały, jednak nie zawsze stosuje taką praktykę.

Obowiązki wynikające z ustawy o własności lokali - właściciele lokali mają prawo do uczestnictwa w zarządzaniu i zapoznania się z dokumentami, a także korzystać z części wspólnych, a osoba wykonująca czynności zarządcze ma prawo otrzymywać za swoją pracę na rzecz wspólnoty wynagrodzenie. **Obowiązkiem każdego właściciela lokalu jest ponoszenie wydatków na rzecz utrzymania nieruchomości wspólnej.** Zaliczki na pokrycie kosztów bieżących oraz na fundusz remontowy powinny być wpłacane do 10 dnia miesiąca. Wysokość opłat ustalana jest na corocznych zebraniach zarządu, w których każdy właściciel ma prawo uczestniczyć.

LOKAL KOMUNALNY

Dziedziczenie lokalu komunalnego

Dziedziczenie lokalu komunalnego to temat cieszący się coraz większym zainteresowaniem, zwłaszcza wśród krewnych, konkubentów, a także małżonków osób, które otrzymały przydział na mieszkanie z zasobów gminnych. Jednakże gdy dochodzi do śmierci najemcy głównego takiego mieszkania, bliscy takiej osoby najczęściej starają się przejąć prawo do wynajmowania lokalu, w którym częstokroć zamieszkiwali przez całe życie. Polskie prawo **dopuszcza** taką możliwość jednakże nie w każdej sytuacji.

Umowa najmu dotycząca mieszkania komunalnego zawierana jest na czas nieokreślony, a obowiązkiem najemcy jest regularne opłacanie czynszu oraz dbanie o przyznane mieszkanie.

Niestety, większość gminnych lokali komunalnych jest wynajętych, a ich liczba jest zbyt mała w stosunku do potrzeb, a zatem kolejka oczekujących na przydział mieszkania jest z reguły bardzo długa, czas oczekiwania niejednokrotnie wynosi nawet kilka lat.

Z uwagi na to bliscy osób wynajmujących mieszkania komunalne często chcieliby skorzystać z możliwości dziedziczenia lokalu komunalnego po śmierci najemcy głównego. Nie mniej należy zwrócić uwagę, że określenie: „dziedziczenie mieszkania komunalnego” jest określeniem mylnym. **W świetle polskiego prawa, lokali tych nie można ani przekazać w spadku, ani podarować.** Kodeks cywilny dopuszcza jednakże możliwość wstąpienia w stosunek najmu „w zamian” za zmarłego najemcę.

W przypadku śmierci najemcy lokalu komunalnego, prawo do wynajmowania tego mieszkania przechodzi na określone osoby związane ze zmarłym. W takim przypadku mówi się o wstąpieniu w stosunek najmu danego lokalu. Dzieje się to z mocy prawa, automatycznie i nie ma konieczności podpisywania nowej umowy z gminą.

Zgodnie z art. 691 Kodeksu cywilnego **osoby uprawnione** do wstąpienia w stosunek najmu to:

- małżonek osoby zmarłej (niebędący współnajemcą),
- dzieci najemcy i współmałżonka,
- osoby uprawnione do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od zmarłego najemcy,
- osoby, które pozostawały we wspólnym pożyciu ze zmarłym najemcą.

Warto dokładniej przeanalizować ostatni punkt, o którym mowa w kodeksie cywilnym. Za **osobę pozostającą we wspólnym pożyciu z najemcą** uznajemy partnera życiowego, czyli konkubenta lub konkubinę (UWAGA: krótkotrwałe związki nie są uznawane). Nie ma przy tym znaczenia, czy chodziło o związek z osobą innej, czy tej samej płci. Jeśli taki partner życiowy stara się uzyskać prawo do lokalu, musi liczyć się z tym, że gmina zweryfikuje, czy faktycznie był w długotrwałym związku ze zmarłą osobą. Może zostać to **zweryfikowane** na dwa sposoby:

- zapis w aktach lokalowych – jeżeli najemca główny wskazał w nich, kto zamieszkuje w lokalu,
- wywiad środowiskowy, czyli najprościej ujmując rozmowa z sąsiadami.

Co istotne osoby uprawnione wyżej wymienione, wstępują w stosunek najmu wtedy i tylko wtedy, **jeśli zamieszkiwały w danym lokalu z głównym najemcą**. Nie ma przy tym znaczenia długość zamieszkiwania, liczy się tylko to, czy małżonek, konkubent lub dziecko żyli na stałe w danym mieszkaniu. Nie odgrywa też roli miejsce zameldowania. Ewentualne wątpliwości każdorazowo rozstrzygają urzędnicy.

Jak można zauważyć, na liście osób uprawnionych do wstąpienia w stosunek najmu, brak osób takich jak wnuki, czy inni krewni zmarłego (rodzeństwo, stryjowie, teściowie). **Ustawodawca nie przyznał tym osobom prawa do wstąpienia w stosunek najmu, nawet jeżeli zamieszkiwały w nim przez całe życie**. Jedynym wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja, w której wnuk czy inny dalszy krewny, miał prawo do alimentów ze strony zmarłego najemcy.

Warto jednocześnie zaznaczyć że kwestie dotyczące mieszkań komunalnych w Polsce nie są jednolite, są zróżnicowane w zależności od regionu kraju, albowiem niektóre gminy zdecydowały się na wprowadzenie specjalnych zasad dla krewnych zmarłego najemcy – o takie kwestie warto zapytać w urzędzie. Może się bowiem okazać, że w danej miejscowości wnuk może wstąpić w stosunek najmu lokalu, o ile jest w nim np. na stałe zameldowany i faktycznie w nim zamieszkuje.

Należy także pamiętać, że podstawowym warunkiem otrzymania mieszkania komunalnego są odpowiednio niskie dochody. Każda gmina ustala ich wysokość indywidualnie i te kwoty również różnią się, w zależności od regionu kraju. Po zmianach w prawie z kwietnia 2019 roku, każda osoba starająca się o mieszkanie komunalne musi zadeklarować:

- wysokość dochodów na osobę w gospodarstwie domowym,
- stan majątkowy tych osób (posiadane mienie),
- fakt, że nie posiada praw do innego lokalu mieszkalnego w tym samym, albo sąsiednim powiecie.

Trzeba jednak pamiętać o tym, że jeżeli lokator podpisał umowę wynajmu lokalu komunalnego po 21 kwietnia 2019r., a następnie zmarł, to osoby wchodzące w stosunek najmu lokalu będą już również podlegać weryfikacji dochodów.

Warto dodać także, że lokator który wszedł w stosunek wynajmu lokalu komunalnego, tak samo jak każdy inny najemca może go stracić, jeżeli nastąpią pewne określone w ustawie sytuacje.

Gmina ma prawo wypowiedzieć umowę najmu lokalu komunalnego osobom, które:

- mają prawo do innego mieszkania w tej samej miejscowości,
- zalegają z czynszem za okres minimum 3 miesięcy,
- użytkują lokal niezgodnie z jego przeznaczeniem,
- dewastują przyznane mieszkanie,
- uporczywie i w sposób powtarzalny zakłócają porządek w budynku,
- nie przebywają w lokalu przez okres dłuższy niż 12 miesięcy,
- bez zgody gminy przyjmują pod dach osoby nieuwzględnione w umowie najmu.

Najemca może także zostać zmuszony do opuszczenia wynajmowanego mieszkania komunalnego, jeżeli budynek, w którym się ono znajduje, ma zostać poddany remontowi. W takiej sytuacji jednak gmina ma obowiązek zapewnienia lokatorom lokalu zastępczego.

MIESZKANIE SPÓŁDZIELCZE

Jak wykupić mieszkanie na własność?

Jeśli posiadamy lokatorskie spółdzielcze prawo do mieszkania, a chcielibyśmy je wykupić na własność należy poczynić kilka kroków.

Warunki jakie musimy spełnić jako spółdzielca ubiegający się o wykup lokalu to:

- spłata zadłużenia związanego z budową, czyli spłata wkładu budowlanego,
- terminowa spłata wszelkich zadłużeń wobec spółdzielni (np.: opłaty za wywóz śmieci, składki na fundusz remontowy).

Przy wykupie mieszkania musimy się również liczyć z **dotatkowymi kosztami**, takimi jak **koszty notarialne**. W tym przypadku taksa notarialna to połowa maksymalnej wartości określonej poniżej:

- do 3.000 zł – 100 zł;
- powyżej 3.000 zł do 10.000 zł – 100 zł + 3% od nadwyżki powyżej 3.000 zł;
- powyżej 10.000 zł do 30.000 zł – 310 zł + 2% od nadwyżki powyżej 10.000 zł;
- powyżej 30.000 zł do 60.000 zł – 710 zł + 1% od nadwyżki powyżej 30.000 zł;
- powyżej 60.000 zł do 1.000.000 zł – 1.010 zł + 0,4% od nadwyżki powyżej 60.000 zł;
- powyżej 1.000.000 zł do 2.000.000 zł – 4.770 zł + 0,2% od nadwyżki powyżej 1.000.000 zł;
- powyżej 2.000.000 zł – 6.770 zł + 0,25% od nadwyżki powyżej 2.000.000 zł, nie więcej jednak niż 10.000 zł, a w przypadku czynności dokonywanych pomiędzy osobami zaliczonymi do I grupy podatkowej w rozumieniu przepisów ustawy o podatku od spadków i darowizn nie więcej niż 7.500 zł.

Jak widzimy wysokość taksy zależy od wartości mieszkania.

Jeżeli chcemy wykupić mieszkanie zaczynamy od **złożenia odpowiedniego wniosku do administracji spółdzielni**. Nie istnieją żadne regulacje co do treści samego wniosku, jednakże powinien on zawierać dane o osobie ubiegającej się o wykup, informacje o lokalu oraz o warunkach na jakich zajmowany jest lokal (na podstawie najmu, spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu). Następnie, główny punkt wniosku, informacja o zamiarze zmiany istniejącego prawa do lokalu w prawo odrębnej własności. W tym miejscu niezbędne jest podanie odpowiedniej podstawy prawnej. Dla osób, którym przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu jest to: Art. 17¹⁴ ust. 1 ustawy z 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r. nr 119, poz 1116 z późn. zm.).

Następnie, po złożeniu wniosku, obowiązkiem spółdzielni jest **rozpatrzenie, odpowiedź** na wniosek oraz **zawarcie** ewentualnej **umowy** w ciągu 6 miesięcy, jednakże w rzeczywistości terminy te są zwykle dłuższe, nie mniej złożony wniosek nie traci ważności. Ostateczną **kwotę wykupu mieszkania, wycenia spółdzielnia** powołując do tego rzeczoznawcę majątkowego i jest ona ustalana indywidualnie dla każdego spółdzielcy.

Następnie, zgodnie z art. 18 ust. 1 Ustawy z 15 grudnia 2000r. o spółdzielniach mieszkaniowych, **spółdzielnia zawiera pisemną umowę** z osobą ubiegającą się o ustanowienie odrębnej własności. Umowa ta powinna zawierać:

- zobowiązanie osoby ubiegającej się o ustanowienie odrębnej własności lokalu do pokrywania kosztów zadania inwestycyjnego w części przypadającej na jej lokal przez wniesienie wkładu budowlanego określonego w umowie;
- określenie zakresu rzeczowego robót realizowanego zadania inwestycyjnego, które będzie stanowić podstawę ustalenia wysokości kosztów budowy lokalu;
- określenie zasad ustalania wysokości kosztów budowy lokalu;
- określenie rodzaju, położenia i powierzchni lokalu oraz pomieszczeń do niego przynależnych;
- postanowienia określone w statucie.

Ostatnim krokiem po **wpłaceniu podanej kwoty** na konto spółdzielni ostatnim krokiem jest wizyta **u notariusza oraz podpisanie umowy o przekształcenie spółdzielczego prawa do lokalu w odrębną własność**. Całkowite koszty notarialne oraz sądowe związane z wpisem do księgi wieczystej (opłata stała w wysokości 200 złotych) ponosi wnioskujący.

W przypadku, gdy spółdzielca otrzyma negatywną odpowiedź i jego wniosek o wykupienie mieszkania pomimo spełnienia wszystkich wymogów zostanie odrzucony, może złożyć pozew do sądu powszechnego. W tym przypadku wyrok sądu zastępuje orzeczenie spółdzielni.

ZADŁUŻENIE MIESZKANIOWE

Gdy posiadasz zadłużenie z tytułu czynszu w lokalu mieszkaniowym możesz udać się do zarządcy budynku, spółdzielni mieszkaniowej lub wspólnoty mieszkaniowej i:

1. złożyć wniosek o częściowe umorzenie zadłużenia np. odsetek,
2. odpracować czynsz,
3. negocjować z zarządcą nieruchomości,
4. rozłożyć zadłużenie na raty,

Możesz również w Urzędzie Miasta złożyć wniosek o dodatek mieszkaniowy, gdy twoje dochody nie przekraczają progu wskazanego w ustawie lub pozostajesz bez dochodu.

UWAGA!

Pamiętaj, że gdy zadłużenie będzie wysokie może skutkować eksmisją z lokalu mieszkalnego oraz egzekucją komorniczą!

Brak zapłaty czynszu obciąża również pełnoletnie osoby współzamieszkujące w lokalu mieszkalnym, więc możesz narazić także swoich bliskich na zadłużenie.

RODZINA ZASTĘPCZA

Często zdarza się, że instytucja adopcji, mylna jest z rodziną zastępczą. Tymczasem nie każdy wie że są to dwie, różne instytucje powołane w celu stworzenia dzieciom opuszczonym przez biologicznych rodziców, domu i zapewnienia im opieki. Różnica polega na tym, że **adoptowane dziecko i adoptującego łączą więzy prawne**, staje się on w świetle prawa rodzicem przysposobionego dziecka. **Rodziny zastępcze natomiast są formą opieki nad dzieckiem, ale nie powodują powstania więzy prawnych.**

W rodzinie zastępczej dziecko pozostaje zwykle czasowo, do momentu unormowania jego sytuacji życiowej. Najczęściej trafiają tam dzieci, których rodzice mają zawieszoną albo ograniczoną władzę rodzicielską, a więc takie, które nie mogą zostać adoptowane. Rodzina zastępcza jest także formą pomocy dla tych dzieci, które z uwagi chociażby na wiek, mają małe szanse na przysposobienie. **Dzieci o niejasnej sytuacji prawnej, po jej wyjaśnieniu mogą być adoptowane przez same rodziny zastępcze, albo innych chętnych.** Mogą powrócić także do swoich biologicznych rodziców, gdy ci odzyskają pełnię praw rodzicielskich.

Osoby, które chciałyby się podjąć pomocy dzieciom pozbawionym czasowo lub też trwale opieki rodzicielskiej powinny **zgłosić się do najbliższego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie** czy też **Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.** Tam uzyskają wszelkie informacje dotyczące procedury, wymagań i umówią się na spotkanie z pracownikiem ośrodka.

Według art. 73 Ustawy o pomocy społecznej, pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzony zarówno małżonkom jak i osobie niepozostającej w związku małżeńskim, jeżeli osoby te spełniają następujące **warunki**:

- dają rękojmię należytego wykonywania zadań rodziny zastępczej
- mają stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- korzystają z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- nie są lub nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, nie są ograniczeni we władzy rodzicielskiej ani też władza rodzicielska nie została im zawieszona;
- wywiązują się z obowiązku łóżenia na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby, gdy ciąży na nich taki obowiązek z mocy prawa lub orzeczenia sądu;
- nie są chore ma chorobę uniemożliwiającą właściwą opiekę nad dzieckiem, co zostało stwierdzone zaświadczeniem lekarskim;
- mają odpowiednie warunki mieszkaniowe oraz stałe źródło utrzymania;
- uzyskały pozytywną opinię ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania.

Następnie kandydaci muszą przejść specjalne **szkolenie**, na którym dowiedzą się jak radzić sobie z podjętymi obowiązkami. Szkolenie odbywa się najczęściej w Ośrodku i trwa około 3 miesięcy w zależności od programu. Osoby spokrewnione z dzieckiem mogą przejść takie szkolenie już po przegarnięciu dziecka. Po ukończeniu szkolenia i przejściu **badania psychologicznych** kandydaci pozytywnie ocenieni otrzymują **zaświadczenie kwalifikacyjne** i pisemną opinię.

Gdy szkolenie ukończy się pozytywną opinią, rodzice powinni zwrócić się do ośrodka adopcyjnego z prośbą **o pomoc w wyborze dziecka**, które pragną przygarnąć. Oczywiście procedura ta nie dotyczy dzieci spokrewnionych z kandydatami.

Należy pamiętać że **rodzinę zastępczą ustanawia sąd.** Na tym etapie rodzina zastępcza powinna złożyć do sądu zgodnie z miejscem zamieszkania dziecka **wniosek o ustanowienie** do sądu opiekuńczego. We wniosku należy podać konkretne dziecko, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu.

Do wniosku dołącza się wszelkie dokumenty złożone w trakcie kwalifikacji prowadzonej przez ośrodki opiekuńcze, które pomogą w przeprowadzeniu postępowania. Postępowanie jest jawne i toczy się z udziałem kandydatów na rodziców zastępczych i rodziców biologicznych, jeśli ci posiadają ograniczoną władzę rodzicielską. W przypadku rodzin spokrewnionych, które nie przechodziły szkolenia w ośrodku i w związku z tym nie uzyskały zaświadczenia kwalifikacyjnego, w postępowaniu przed sądem pomogą pracownicy powiatowego centrum pomocy rodzinie lub ośrodka pomocy społecznej.

W wyjątkowych przypadkach, gdy pilne jest zapewnienie dziecku opieki zastępczej, **umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej możliwe jest na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej między rodziną zastępczą a starostą** właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tejże rodziny. O zawartej umowie starosta niezwłocznie zawiadamia sąd.

PRAWO DO OPIEKI NAD DZIEĆMI

W przypadku rozwodu małżonków lub też rozstania partnerów, rodzice mają na uwadze dobro wspólnego potomstwa i niejednokrotnie zdarza się, że deklarowane jest współdziałanie w ustalaniu kontaktów z dziećmi, sprawowaniu opieki a także podejmowaniu decyzji co do ich dalszej przyszłości. Ustalenia takie mogą być poczynione, jeżeli małżonkowie czy też partnerzy, **rozstają się w zgodzie.** W takim przypadku, w wyroku orzekającym rozwód, sąd jedynie zatwierdza zawarte porozumienie, bądź partnerzy rezygnują z sądowego czy też pisemnego zatwierdzenia postanowień co do przyszłości dzieci.

Jeżeli natomiast **brak jest porozumienia pomiędzy rozwodzącymi się małżonkami** co do opieki nad dziećmi, rozstrzygnięcie w takiej sprawie musi wydać sąd.

O sposobie uregulowania władzy rodzicielskiej sąd musi orzec w wyroku rozwodowym. Najczęściej zostanie orzeczone także uregulowanie kontaktów. Jeżeli jednak strony zgodnie wniosą, by kontaktów nie regulować (ponieważ chcą się porozumieć w tej sprawie samodzielnie), sąd tego nie uczyni. W związku z powyższym, już **w pozwie lub odpowiedzi na pozew o rozwód powinno się zawniekskować o powierzenie władzy rodzicielskiej i uregulowanie kontaktów**.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 95 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, **władza rodzicielska**, to w szczególności: „**obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw**”.

Uregulowanie władzy rodzicielskiej może polegać na pozostawieniu obojgu rodzicom pełnej władzy lub też powierzeniu jej wykonywania jednemu z rodziców, z ograniczeniem władzy drugiego do określonych obowiązków i uprawnień.

Drugie rozwiązanie jest stosowane wówczas, gdy rodzice nie mogą się porozumieć i sąd uzna, że niecelowym jest, by każdą decyzję dotyczącą dziecka musieli podejmować wspólnie. W praktyce bowiem mogłoby dojść do sytuacji kuriozalnych, w których rodzic z pełnią władzy rodzicielskiej, niesprawujący jednak opieki na co dzień, domagałby się informowania o wszystkich czynnościach dotyczących dziecka i udziału w podejmowaniu decyzji nawet takich, jak dziecko ma być ubrane w danym dniu oraz jakie posiłki spożyć.

W przypadku **braku porozumienia** zatem, sądy często ograniczają władzę rodzicielską jednego z rodziców i pozostawiają mu prawo do **współdecydowania** o najważniejszych (istotnych) sprawach życiowych dziecka. Przez takie „najważniejsze sprawy” rozumie się miejsce zamieszkania, leczenie poważnych schorzeń, poddanie operacji, edukację (wybór szkoły, zawodu), wyjazd za granicę.

Zawarcie porozumienia i jego zatwierdzenie przez sąd jest rozwiązaniem bezpieczniejszym, w szczególności z punktu widzenia rodzica, u którego dziecko nie będzie miało stałego miejsca pobytu. Dzięki temu rodzic będzie mógł egzekwować realizowanie kontaktów. Jeśli porozumienie nie zostanie zawarte, to w przypadku pogorszenia relacji pomiędzy byłymi małżonkami, konieczne będzie złożenie wniosku o uregulowanie kontaktów, wiąże się to z kolejnym postępowaniem sądowym.

CZYNNOŚCI KOMORNIKA W TOKU POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO

Gdy prawa dłużnika, wierzyciela lub innych osób zostaną naruszone pierwszym krokiem jest **SKARGA NA CZYNNOŚCI KOMORNIKA**, wówczas można zaskarżyć wadliwą czynność podjętą w toku postępowania egzekucyjnego.

Jakie zastosowanie ma skarga na czynności komornika?

Gdy skarga okaże się zasadna, Sąd uchyli wadliwą czynność w toku postępowania egzekucyjnego z uwagi na uchybienia formalne.

Skarga na czynności komornika a powództwo o zwolnienie od egzekucji

Środek ten przysługuje osobie trzeciej, której prawa zostały naruszone w toku egzekucji komorniczej. Skorzystanie z powództwa o zwolnienie od egzekucji będzie zasadne tylko wtedy, gdy prawa osoby trzeciej zostały naruszone przez skierowanie egzekucji zgodnie z przepisami procesowymi. Złożenie skargi będzie możliwe również wtedy, gdy przepisy zostały naruszone.

Komu przysługuje skarga na czynności komornika?

Zgodnie z art. 767 § 2 k.p.c. do kręgu podmiotów legitymowanych do wniesienia skargi należą wszystkie osoby, których prawa zostały naruszone albo zagrożone.

Do wniesienia skargi ma również prawo: prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, organizacja pozarządowa, sąd (lub inny organ), który żądał wszczęcia egzekucji.

Gdzie złożyć skargę na czynność komornika?

Zgodnie z art. 767 § 1 k.p.c. skargę na czynności komornika wnosi się do sądu rejonowego, jednakże wnosi się ją za pośrednictwem komornika – czyli skargę składamy i kierujemy do komornika.

Jaki jest termin wniesienia skargi?

Skargę wnosi się w terminie tygodniowym od momentu dokonania czynności.

Jakie rozstrzygnięcie może wydać sąd w wyniku postępowania wszczętego na skutek skargi na czynności komornika?

Sąd może:

1. w całości lub w części uwzględnić skargę, w takim zakresie, w jakim była uzasadniona (np. uchylić wadliwą czynność komornika);
2. oddalić skargę, jeśli nie znajdzie w postępowaniu komornika żadnych nieprawidłowości;
3. odrzucić skargę, jeśli została złożona po terminie lub z innych przyczyn była niedopuszczalna (np. gdy dotyczyła przewlekłości postępowania).

ZAJĘCIE KOMORNICZE ORAZ KWOTA WOLNA OD ZAJĘCIA KOMORNICZEGO

Czym jest zajęcie komornicze?

Zajęcie komornicze to uprawnienie komornika do przeprowadzenia egzekucji z własności dłużnika. Następuje ono na podstawie tytułu egzekucyjnego wydanego przed sąd. Komornik może zająć ruchomości oraz nieruchomości, jednak nie cały majątek dłużnika.

Co to jest kwota wolna od zajęcia komorniczego?

Kwota wolna od zajęcia komorniczego to kwota, której komornik nie może zabrać od dłużnika. Jest wyrażoną kwotowo lub procentowo częścią wynagrodzenia dłużnika z tytułu umowy o pracę, otrzymywanej emerytury, renty czy innego świadczenia.

Ile wynosiła kwota wolna od zajęcia komorniczego w 2020 roku?

W 2020r. wynosiła 75% wynagrodzenia minimalnego, czyli 1.950 zł brutto. Kwota wolna od zajęcia komorniczego z wynagrodzenia za pracę wynosi więc 1.633 zł netto.

Ile komornik może zabrać z pensji minimalnej?

Komornik będzie mógł zabrać 25% wynagrodzenia minimalnego w każdym miesiącu.

Ile komornik może zabrać z najniższej emerytury?

Jeśli otrzymujesz najniższą emeryturę, czyli 1100 zł, komornik może zająć z niej 25% jest to 275 zł.

Ile komornik może zabrać z renty?

Może zabrać wszystko, co przekracza 825 zł.

Czy komornik może zająć alimenty lub inne świadczenia socjalne?

Poza kwotą wolną od zajęcia komorniczego, na koncie muszą również pozostać środki pozyskane z konkretnych świadczeń. Kodeks postępowania cywilnego określa zakres świadczeń, które nie mogą być zajęte przez komornika bez względu na ich wysokość. Są wśród nich:

1. alimenty,
2. świadczenia pieniężne otrzymywane w sytuacji bezskuteczności egzekucji alimentów,
3. świadczenia rodzinne,
4. świadczenia z pomocy społecznej,
5. świadczenia wychowawcze,
6. świadczenia integracyjne,
7. zasiłki dla opiekunów,
8. dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe, dla sierot zupełnych,
9. jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

UWAGA! Podczas zajęcia konta firmowego nie ma kwoty wolnej od zajęcia.

POZEW O ZAPŁATĘ

Pozew o zapłatę należności - krok po kroku:

1. Oznacz właściwy sąd, datę oraz miejsce sporządzenia pozwu.
2. Oznacz strony postępowania. Podaj dane swoje i dłużnika - w pozwie musisz podać jego PESEL oraz adres zamieszkania, a jeśli dłużnikiem osoba prowadząca działalność gospodarczą lub spółka, podaj NIP i siedzibę.
3. Wskaż kwotę dochodzonej należności.
4. Wskaż żądanie pozwu - żądaniem będzie zapłata zaległej należności.
5. Napisz precyzyjne uzasadnienie pozwu, opisz całą sytuację, w wyniku której doszło do powstania zadłużenia oraz wskaż, iż podjąłeś czynności celem pozasądowego załatwienia sprawy. Wymień tu również wszystkie dokumenty, które potwierdzają wersję wydarzeń wskazaną w pozwie.
6. Na końcu pozwu sporządź listę załączników. Pamiętaj, aby do pozwu załączyć wszystkie dokumenty, które wymieniłeś w uzasadnieniu.
7. Wydrukuj pozew, podpisz i złóż w biurze podawczym właściwego sądu lub wyślij pocztą.
8. Uiszczyć stosowną opłatę sądową.

UWAGA! Jeśli masz jakiegokolwiek pytania, skorzystaj z pomocy NPP – pomożemy napisać pozew!

CO TO JEST MOBBING I NA CZYM POLEGA?

Zgodnie z definicją zawartą w Prawie Pracy mobbing oznacza działanie lub zachowanie dotyczące pracownika lub skierowane przeciwko pracownikowi, polegające na uporczywym i długotrwałym nękaniu lub zastraszaniu pracownika, wywołujące u niego zaniżoną ocenę przydatności zawodowej, powodujące lub mające na celu poniżenie lub ośmieszenie pracownika, izolowanie go lub wyeliminowanie z zespołu współpracowników.

Niezwykle istotne jest to, że aby uznać daną osobę za ofiarę mobbingu, muszą zaistnieć wszystkie czynniki, o których mowa powyżej jednocześnie. Mobbingiem można nazwać działania, które są długotrwałe. **Jednorazowy incydent nie jest określany jako mobbing.**

DZIAŁANIA MOBBINGOWE:

Mobbing może przyjmować różne formy. Wszelkie niezgodne z prawem działania mogą w różny sposób wpływać na aspekty życia zawodowego. Za działania mobbingowe uznaje się:

1. działania wpływające negatywnie na proces komunikacji np. ograniczanie lub utrudnianie pracownikowi możliwości wypowiedzenia się, pisemne groźby, pogróżki, nękania telefoniczne;
2. działania wpływające negatywnie na relacje między pracownicze, np. unikanie rozmów z pracownikiem, przesadzanie go na miejsce z dala od współpracowników;
3. działania wpływające na negatywne postrzeganie pracownika w środowisku pracy: szerzenie negatywnych opinii na temat pracownika, publiczne wyśmiewanie;
4. działania wpływające negatywnie na pozycję zawodową osoby poszkodowanej: odbieranie pracownikowi prac i zadań zleconych wcześniej do wykonania, zlecenie zadań przerastających możliwości i kompetencje pracownika;
5. działania wywierające szkodliwy wpływ na zdrowie poszkodowanego np. zlecenie prac szkodliwych.

Jak przeciwdziałać mobbingowi?

Przepisy nakładają na pracodawcę obowiązek powstrzymania się od wszelkich praktyk mobbingowych, jak również nakładają na niego obowiązek przeciwdziałania temu zjawisku.

Mobbing a prawa poszkodowanego.

Jeśli pracownik, jest ofiarą mobbingu w miejscu pracy powinien jak najszybciej temu przeciwdziałać. Pierwszym krokiem jest powiadomienie o zaistniałym fakcie przełożonego. W sytuacji, kiedy mobberem (osobą mobbującą) jest przełożony, należy zwrócić się o pomoc do kierownictwa wyższego szczebla lub działu personalnego.

Roszczenia pracownika z tytułu mobbingu.

Roszczenia pracownika związane z mobbingiem regulowane są przede wszystkim przez Prawo Pracy. Pracodawca może być m.in. pociągnięty do odpowiedzialności w przypadku, gdy pracownik wykaże, że mobbing w zakładzie pracy doprowadził u niego do rozstroju zdrowia lub rozwiązania umowy o pracę ze względu na mobbing.

1. Pracownik, u którego mobbing wywołał rozstrój zdrowia może dochodzić od pracodawcy odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Warunkiem koniecznym przyznania przez sąd zadośćuczynienia za doznaną krzywdę jest wykazanie przez pracownika faktu, że mobbing rzeczywiście miał miejsce, jego skutków w postaci rozstroju zdrowia, a także związku przyczynowego pomiędzy mobbingiem, a rozstrojem zdrowia. Wysokość świadczenia na rzecz pracownika w przypadku zadośćuczynienia nie jest ograniczona żadnym limitem.
2. Pracownik, który w skutek mobbingu rozwiązał umowę o pracę ma prawo dochodzić od pracodawcy odszkodowania w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę, ustalone na podstawie odrębnych przepisów. Górna granica odszkodowania nie została określona. Z uwagi na odszkodowawczy charakter roszczenia pracownik zobowiązany jest w razie sporu sądowego do udowodnienia rozmiaru szkody doznanej w skutek stosowania mobbingu.

Roszczenia pracownika z tytułu mobbingu na gruncie prawa cywilnego.

Niezależnie od regulacji wskazanych w prawie pracy pracownik ma możliwość dochodzenia rekompensaty na gruncie przepisów chroniących jego dobra osobiste wskazanej w kodeksie cywilnym.

Odpowiedzialność pracodawcy z tytułu mobbingu na gruncie prawa karnego.

Poza wyżej wymienionymi konsekwencjami wystąpienia zjawiska mobbingu w miejscu pracy, pracodawca może zostać pociągnięty do odpowiedzialności karnej. Podstawowe znaczenie dla prawnie karnej ochrony pracownika ma art. 218 § 1 a k.k.

PRZYMUSOWE LECZENIE ALKOHOLOWE

Na gruncie polskiego prawa poddanie się leczeniu odwykowemu jest dobrowolne. Jednak w sytuacji, gdy wstępują przesłanki medyczne i społeczne, sąd może zobowiązać osobę uzależnioną od alkoholu do rozpoczęcia leczenia.

Kiedy jest możliwe przymusowe leczenie alkoholowe?

Zobowiązanie do leczenia osoby uzależnionej może być zastosowane, gdy w związku z nadużywaniem alkoholu dochodzi do rozkładu życia rodzinnego, demoralizacji małoletnich, systematycznego zakłócania spokoju lub porządku publicznego czy uchylania się od pracy.

WNIOSEK o przymusowe leczenie alkoholowe:

Każda osoba lub instytucja, która wie o chorobie alkoholowej osoby w sytuacji, gdy zachodzą wymienione powyżej przesłanki, może złożyć wniosek o skierowanie na przymusowe leczenie.

Wniosek o terapię odwykową składa się do miejskiej lub gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych właściwej według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie ma dotyczyć.

Jeśli komisja uzna, że są podstawy do zastosowania obowiązku poddania leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego wystąpi w tej sprawie z wnioskiem do sądu rejonowego. Sąd wszczyna postępowanie nie na wniosek rodziny osoby uzależnionej, lecz na wniosek komisji rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratora.

Orzeczenie o obowiązku poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego zapada po przeprowadzeniu rozprawy. Sąd wzywa osobę wobec, której orzeczony został prawomocny obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu, do stawienia się dobrowolnie we wskazanym dniu w wyznaczonym zakładzie leczenia odwykowego w celu poddania się leczeniu z zagrożeniem zarządzenia przymusowego doprowadzenia przez Policję.

Ile trwa terapia?

Terapia może być przeprowadzana albo w formie stacjonarnej, albo niestacjonarnej. Czas trwania leczenia zależy od danego przypadku. Zgodnie z prawem musi być krótszy niż dwa lata, licząc od momentu uprawomocnienia się orzeczenia sądu. Ewentualne ponowne orzeczenie zobowiązania do leczenia odwykowego wobec tego samego człowieka może nastąpić nie wcześniej niż przed upływem trzech miesięcy od poprzedniej terapii. To sąd orzeka zarówno formę, jak i czas trwania leczenia, a także kieruje do konkretnej placówki odwykowej.

SPADKI

Spadkodawca jest to osoba fizyczna, po śmierci której jej majątek przechodzi na inne osoby, tj. spadkobierców. Spadkodawcą może być tylko osoba fizyczna.

Spadkobiorcą, czyli podmiotem, na który przechodzi ogół praw i obowiązków majątkowych zmarłego może być zarówno osoba fizyczna, jak i osoba prawna.

Spadek jest to ogół praw i obowiązków przechodzących ze spadkodawcy na spadkobiercę lub kilku współspadkobierców. Pamiętać należy, że w skład spadku wchodzi także prawa i obowiązki, które nie istniały w chwili śmierci spadkodawcy, np. obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek czy wypełnienia zapisów i poleceń.

SKŁAD SPADKU

W skład spadku wchodzi:

1. prawa i obowiązki o charakterze cywilnoprawnym, tj. te które zostały uregulowane w Kodeksie cywilnym lub innych aktach prawnych odnoszących się do tej dziedziny prawa.

W skład spadku wchodzi też prawa i obowiązki pracownicze wynikające z takich stosunków, w których pracownik nie jest podporządkowany pracodawcy, np. roszczenie o wypłatę zaległego wynagrodzenia;

2. prawa rzeczowe, np. własność,
3. roszczenie odszkodowawcze,
4. prawa wynikające z umów,
5. obowiązki majątkowe, tj. długi spadkowe lub pasywa spadku, obowiązki związane z prawem własności (obowiązki współwłaścicieli, obowiązki sąsiedzkie),
6. obowiązki związane z otwarciem spadku – roszczenie o zachówek, zapisy i polecenia, koszty pogrzebu i koszty postępowania spadkowego, koszty związane z chorobą spadkodawcy, obowiązek udostępnienia małżonkowi i innym osobom bliskim spadkodawcy korzystania z mieszkania i urządzenia domowego przez okres trzech miesięcy od otwarcia spadku, obowiązek wydania małżonkowi spadkodawcy przedmiotów urządzenia domowego.

Ze spadku wyłączone są prawa i obowiązki niemające charakteru cywilnoprawnego, tj. dotyczące stosunków prawnoadministracyjnych, prawnofinansowych, prawnokarnych (np. zobowiązania podatkowe spadkodawcy nie wchodzi w skład spadku, jednak prawo podatnika do zwrotu nadpłaty podatku dochodowego przechodzi na jego spadkobierców), orzeczone w postępowaniu karnym i nieuiszczone przez skazanego grzywny, dotyczące praw osobistych spadkodawcy, związane ściśle z osobą spadkodawcy (np. obowiązek alimentacyjny, służebności osobiste).

ŹRÓDŁA POWOŁANIA SPADKU

Kodeks cywilny przewiduje dwa źródła powołania do spadku: **ustawę i testament**. Pierwszeństwo ma testament. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy lub gdy żadna z osób, które zostały powołane do dziedziczenia, nie może lub nie chce być spadkobiercą.

UWAGA!

Kodeks cywilny przewiduje możliwość powołania do tego samego spadku w części na podstawie ustawy, a w części na podstawie testamentu.

NABYCIE SPADKU

Spadkobierca nabywa spadek z chwilą jego otwarcia. Nabycie następuje z mocy prawa i nie jest uzależnione od złożenia oświadczenia woli przez spadkobiercę (następuje nawet bez jego wiedzy).

Spadkobierca może odrzucić spadek i jest wówczas traktowany, jakby nie dożył otwarcia spadku. Jeśli jednak w terminie sześciu miesięcy od chwili, w której dowiedział się o tytule swego powołania, nie złoży żadnego oświadczenia traktowany jest tak, jakby dziedziczył spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

Osoba, która została powołana do spadku, a swoim zachowaniem występowała przeciwko spadkodawcy, może zostać uznana przez sąd za osobę niegodną dziedziczenia. Osoba mająca interes prawny w takim ustaleniu może wystąpić z powództwem o uznanie za niegodnego spadkobiercą w terminie roku od powzięcia wiadomości o przyczynie niegodności, jednak nie później niż przed upływem trzech lat od otwarcia spadku. Uznanie spadkobiercy za niegodnego oznacza wyłączenie go od dziedziczenia tak, jakby nie dożył otwarcia spadku.

Przyczynami niegodności nabycia spadku jest popełnienie umyślnego, ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy, skłonienie spadkodawcy podstępem lub groźbą do sporządzenia lub odwołania testamentu albo przeszkodzenie mu w dokonaniu jednej z tych czynności, a także ukrycie lub zniszczenie testamentu spadkodawcy, jego podrobienie lub przerobienie, świadome skorzystanie z testamentu podrobionego lub przerobionego przez inną osobę.

UWAGA!

Pamiętać należy, że spadkobierca nie może być uznany za niegodnego jeżeli spadkodawca mu przebaczył. Przebaczenie może być dokonane w dowolnej formie.

ODRZUCENIE DZIEDZICZENIA

Kodeks cywilny przewiduje możliwość **zrzeczenia się dziedziczenia**, które dla swojej ważności wymaga **formy aktu notarialnego**. Zrzeczenie się dziedziczenia powoduje, że zrzekający i jego zstępni zostają wyłączeni od dziedziczenia tak, jakby nie dożyli otwarcia spadku.

DZIEDZICZENIE USTAWOWE i KRĄG SPADKOBIORCÓW

Małżonek spadkodawcy i jego dzieci dziedziczą w częściach równych, jednak część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta. Jeżeli w chwili śmierci spadkodawca nie pozostawał w związku małżeńskim lub została orzeczona separacja, jeśli jego małżeństwo zostało unieważnione po jego śmierci, a także gdy małżonek został wyłączony od dziedziczenia, do dziedziczenia dochodzą jego dzieci, które dziedziczą w częściach równych.

Jeżeli spadkobierca nie miał dzieci, a pozostawał w związku małżeńskim do dziedziczenia dochodzi jego **małżonek oraz rodzice**. Udział spadkowy małżonka w takiej sytuacji zawsze wynosi połowę spadku. Udział spadkowy każdego z rodziców dziedziczących w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy wynosi $\frac{1}{4}$ całości spadku.

W przypadku braku zstępnych i małżonka spadkodawcy rodzice dziedziczą cały spadek w częściach równych. Jeżeli jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku, przypadający na niego udział spadkodawcy dziedziczy **rodzeństwo** spadkodawcy w częściach równych.

W sytuacji gdy spadkodawca nie pozostawił zstępnych, małżonka, rodziców i rodzeństwa ani zstępnych rodzeństwa do dziedziczenia dochodzą jego **dziadkowie** w częściach równych.

Jeżeli spadkodawca nie pozostawił małżonka ani żadnego krewnego do dziedziczenia dochodzą dzieci małżonka spadkodawcy w częściach równych (o ile nie żyją ich rodzice).

W przypadku braku wszystkich w/w osób **spadek dziedziczy gmina** i Skarb Państwa.

UWAGA!

Gmina zawsze dziedziczy spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

DZIEDZICZENIE NA PODSTAWIE TESTAMENTU

Spadkodawca może rozporządzić majątkiem przez testament, który musi być sporządzony w formie przewidzianej prawem.

UWAGA!

Niezachowanie formy testamentu pociąga za sobą jego nieważność.

Testament może być sporządzony:

1. własnoręcznie przez spadkodawcę;
2. przez notariusza;
3. poprzez ustne oświadczenie woli przez spadkodawcę wobec odpowiedniej osoby urzędowej i dwóch świadków, następnie spisanie woli testatora w protokole z podaniem daty jego sporządzenia i jego odczytania w obecności świadków, a następnie podpisanie odczytanego protokołu przez spadkodawcę, osobę urzędową i świadków testamentu – testament allograficzny.

TESTAMENT USTNY

Testament ustny jest testamentem szczególnym i może zostać sporządzony, gdy występuje obawa rychłej śmierci spadkodawcy. Testament ustny zostaje sporządzony w ten sposób, że spadkodawca oświadcza swoją wolę ustnie przy jednoczesnej obecności co najmniej **trzech świadków**.

Spadkodawca może również oświadczyć swoją wolę innym systemem znaków (np. językiem migowym).

Świadcami testamentu ustnego nie mogą być osoby, którym została przekazana w testamencie jakakolwiek korzyść, małżonek takiej osoby oraz osoby pozostające z nią w stosunku przysposobienia, osoby nie mające pełnej zdolności do czynności prawnej, osoby niewidome, głuche lub nieme, osoby niemogące czytać lub pisać, osoby niewładające językiem, w którym spadkobierca sporządza testament, osoby skazane prawomocnie wyrokiem sądowym za fałszywe zeznania.

Pismo stwierdzające treść rozporządzeń spadkodawcy musi zostać sporządzone przez jednego ze świadków lub osobę trzecią. Pismo to powinno być sporządzone przed upływem roku od złożenia oświadczenia przez spadkobiercę. Jeżeli wola spadkodawcy nie zostanie spisana w tym terminie, możliwe jest ustalenie treści dokonanych rozporządzeń w drodze zeznań świadków złożonych przed sądem przed upływem sześciu miesięcy od otwarcia spadku.

Testator może również wyrazić swoją wolę przed dowódcą statku morskiego lub powietrznego lub jego zastępcy w obecności co najmniej dwóch świadków. Dowódca statku lub jego zastępca spisuje wolę spadkodawcy podając datę jego spisania i pismo to w obecności świadków odczytuje spadkodawcy. Pismo to podpisują spadkodawca (w przypadku możliwości złożenia podpisu należy umieścić w piśmie przyczynę braku podpisu), świadkowie oraz dowódca statku lub jego zastępca.

W czasie wojny lub mobilizacji, albo przebywania w niewoli można sporządzić testament wojskowy, sposób jego sporządzenia podobny jest to testamentu allograficznego.

WYDZIEDZICZENIE

Wydziedziczenie to wszystkie sytuacje, w których spadkodawca pozbawia swoich spadkobierców ustawowych udziałów w spadku.

Wydziedziczenie może nastąpić w ten sposób, że spadkodawca powoła do całego spadku osobę/osoby, pomijając inną/inne uprawnione do niego lub wskaże, że dana/e osoba/y nie otrzymuje/ą majątku po spadkodawcy.

Wydziedziczenie pozbawia osobę wydziedziczoną prawa do zachowku.

Wydziedziczenie jest bezskuteczne, jeżeli spadkodawca przebaczył spadkobiercy.

ZAPIS

Zapis to dyspozycja spadkodawcy, ustanowiona w testamencie, która nakłada na spadkobiorcę lub zapisobiorcę obowiązek dokonania pewnego przysporzenia majątkowego na rzecz innej osoby. Osoba ta nie staje się spadkobiorcą. Z chwilą otwarcia spadku uzyskuje roszczenie o wykonanie zapisu. Roszczenie o wykonanie zapisu przedawnia się z upływem pięciu lat od dnia wymagalności zapisu.

STWIERDZENIE NABYCIA SPADKU I POŚWIADCZENIE DZIEDZICZENIA

Sąd wydaje **postanowienie stwierdzające nabycie spadku** na wniosek osoby mającej w tym interes prawny.

Do kręgu osób mogących złożyć stosowany **wniosek do sądu** (ostatniego miejsca zwykłego pobytu spadkodawcy) należą spadkobiercy, wierzyciele spadkodawcy, uprawnieni do zachowku, zapisobiorcy oraz wierzyciele spadkobiercy. W toku postępowania sąd z urzędu bada krąg spadkobiorców oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament się u niej znajduje. Jeżeli powstanie spór co do ważności testamentu, sąd rozstrzyga to w postępowaniu, nie może jednak orzec o niegodności dziedziczenia.

Oplata sądowa od wniosku o stwierdzenia nabycia spadku wynosi 100 zł od każdej osoby.

NOTARIALNE POŚWIADCZENIE DZIEDZICZENIA

Ustalenie, kto i w jakich częściach dochodzi do dziedziczenia po samym spadkodawcy może nastąpić także przed **notariuszem**.

Na podstawie ustawy Prawo o notariacie, notariusz sporządza **poświadczenia dziedziczenia ustawowego lub testamentowego**. Akt poświadczenia dziedziczenia nie może zostać sporządzony w przypadku testamentów szczególnych (ustnego, wojskowego, sporządzonego na statku morskim lub powietrznym).

Akt poświadczenia dziedziczenia może zostać sporządzony, gdy **spadkobiercy złożą zgodne żądanie poświadczenia dziedziczenia przez notariusza**.

Przed sporządzeniem aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzany jest protokół dziedziczenia przy udziale wszystkich osób, którzy mogą wchodzić w rachubę jako spadkobiorcy ustawowi i testamentowi.

DŁUGI SPADKOWE

Wejście w ogół praw i obowiązków majątkowych spadkodawcy powoduje, że **spadkobiorca ponosi odpowiedzialność za zobowiązania, których podmiotem był zmarły oraz za długi spadkowe**.

Do chwili przyjęcia spadku spadkobiorca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku. Przyjęcie spadku powoduje, że spadkobiorca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe całym swoim majątkiem.

Przyjęcie **spadku z dobrodziejstwem inwentarza** powoduje, że odpowiedzialność za długi spadkowe zostaje ograniczona kwotowo do wysokości wartości stanu czynnego spadku. Stan czynny spadku do wartość należących do spadku aktywów. Celem ustalenia, jakie aktywa należą do spadku i jaka jest ich wartość, sporządza się spis inwentarza. Spisu inwentarza dokonuje komornik.

DZIAŁ SPADKU

W wyniku dziedziczenia przez kilka osób powstaje wspólność w częściach ułamkowych, która ma charakter przejściowy. Wspólność ta ustaje w momencie dokonania działu spadku. Współuprawnieni mogą pozostawać w tej wspólności aż do czasu, gdy co najmniej jeden ze współspadkobierców wyrazi wolę dokonania działu spadku.

Dział spadku polega na ustaleniu wartości całego majątku, a następnie ustalenie sched poszczególnych spadkobierców.

Dział spadku może być dokonany w drodze umowy lub w drodze postępowania przed sądem. Umowny dział spadku jest jednak możliwy wtedy, gdy wszyscy współspadkobiercy są zgodni co do konieczności i sposobu jego dokonania.

Prawo do wystąpienia z wnioskiem o dział spadku nie jest ograniczone żadnym terminem.

ZACHOWEK

Osobami uprawnionymi do zachowku są zstępni, małżonek i rodzice spadkodawcy, o ile byliby powołani do spadku z ustawy. Uprawnienie do zachowku nie przysługuje jednak osobom, które zostały uznane za niegodne, zrzekły się dziedziczenia albo odrzuciły spadek przypadający im z mocy ustawy, małżonek (jeśli spadkobierca wystąpił o orzeczenie rozwodu lub separacji z jego winy i żądanie to było uzasadnione), a także osoby wydziedziczone. Roszczenie o zachówek jest roszczeniem o zapłatę sumy pieniężnej w wysokości połowy lub dwóch trzecich udziału spadkowego, który przypadłby uprawnionemu przy dziedziczeniu ustawowym. Roszczenie o zachówek przedawnia się w terminie pięciu lat od ogłoszenia testamentu.

SPRAWY O ZAPŁATĘ

Najczęściej występujące sprawy cywilne w sądach są to sprawy o zapłatę, które dotyczą wykonania zobowiązań np. z umowy o dzieło, zlecenia, sprzedaży, najmu, pożyczki czy też kredytu. Posiadając niezaspokojoną wierzytelność, gdy dłużnik dobrowolnie nie wykonuje zobowiązania, rozwiązaniem sytuacji staje się wszczęcie postępowania sądowego.

Istnieje kilka trybów postępowania, dzięki którym, w zależności od okoliczności sprawy, rodzaju zobowiązania, wysokości kwoty pieniężnej, możliwe jest zaspokojenie wierzytelności.

Niezależnie od rodzaju procedury, przed wszczęciem postępowania wierzyciel powinien wezwać dłużnika do dobrowolnej spłaty zobowiązania (wysyłając wezwanie do zapłaty). W treści pisma konieczne jest określenie kwoty pieniężnej, a także wskazanie z jakiego tytułu ona wynika. Należy wskazać również ostateczny termin zapłaty.

Pozwy o zapłatę mogą być rozpoznane na zasadach ogólnych, w postępowaniu upominawczym, uproszczonym, nakazowym oraz elektronicznym postępowaniu upominawczym.

POSTĘPOWANIE UPOMINAWCZE jest trybem postępowania w którym można dochodzić zapłaty każdej sumy pieniężnej. W przypadku uznania roszczenia za uzasadnione sąd wyda nakaz zapłaty na podstawie którego dłużnik będzie zobowiązany do zapłaty określonej kwoty w terminie dwóch tygodni od otrzymania nakazu zapłaty wraz z kosztami, albo wniósł w tym terminie sprzeciw.

W sytuacji braku podstaw do wydania nakazu zapłaty sąd rozpozna sprawę na zasadach ogólnych, tj. w większości przypadków po przeprowadzeniu rozprawy.

Nakaz zapłaty nie będzie mógł być wydany, jeżeli według pozwu roszczenie jest oczywiście bezzasadne, przytoczone okoliczności budzą wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem faktycznym, zaspokojenie roszczenia wzajemnego albo miejsca pobytu pozwanego nie jest znane albo doręczenie mu nakazu nie mogło nastąpić w kraju.

POSTĘPOWANIE UPROSZCZONE ma na celu przyspieszenie rozpoznania stosunkowo drobnych spraw. Tryb ten stosowany jest w sprawach należących do właściwości sądów rejonowych, których wartość przedmiotu sporu w sprawach o świadczenie nie przekracza dwudziestu tysięcy złotych, a w sprawach o roszczenia z rękojmi lub gwarancji – jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza tej kwoty.

POSTĘPOWANIE NAKAZOWE jest trybem w którym sąd wydaje nakaz zapłaty wyłącznie w enumeratywnie wymienionych przypadkach, na podstawie dokumentu urzędowego, zaakceptowanym przez dłużnika rachunkiem i wezwaniem dłużnika do zapłaty i pisemnym oświadczeniem dłużnika o uznaniu długu, a także na podstawie dowodu spełnienia niepieniężnego świadczenia wzajemnego, dowodu doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku - jeżeli powód dochodzi zapłaty świadczenia pieniężnego w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Tryb ten będzie również trybem właściwym w przypadku wydania nakazu zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksla lub czeku.

ELEKTRONICZNE POSTĘPOWANIA UPOMINAWCZE, zwane e-sądem, jest procedurą sądową umożliwiającą łatwiejsze dochodzenie swoich należności. Tryb ten jest przeznaczony dla spraw cywilnych, których stan faktyczny jest na tyle prosty, że nie wymaga się przeprowadzenia rozprawy. Jedynym sądem właściwym do rozpoznawania spraw w tym postępowaniu jest Sąd Rejonowy w Lublinie XVI Wydział Cywilny. Chcąc zainicjować to postępowanie, powód musi wnieść pozew na formularzu urzędowym opatrzonym podpisem elektronicznym. Po otrzymaniu nakazu zapłaty pozwany może wnieść sprzeciw drogą pisemną lub elektroniczną. Jeśli nakaz zapłaty zostanie uchylony, sąd umarza postępowanie. W takiej sytuacji powód powinien skierować sprawę do sądu według właściwości ogólnej.

**CZĘSTO
CZOWA**

KOPD

**Terenowy Komitet
Ochrony Praw Dziecka
w Częstochowie**

*Zadanie finansowane z Budżetu Państwa
Dotacja Celowa Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego
Na zlecenie Gminy Miasta Częstochowy realizuje Terenowy Komitet
Ochrony Praw Dziecka w Częstochowie*